

5/2004. (I. 28.) GKM rendelet

a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól

A közúti közlekedésről szóló [1988. évi I. törvény 48. §-a \(3\) bekezdése b\) pontjának 4. alpontjában](#) kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § (1) A helyi közutak kezelésének szakmai szabályait az e rendelet *mellékleteként* kiadott Szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat) tartalmazza.

(2) A Szabályzat rendelkezései a helyi közutak, azok műtárgyai és tartozékai (a továbbiakban együtt: közutak) kezelésére terjednek ki.

2. § Ez a rendelet 2005. január hó 1. napján lép hatályba.

Melléklet az 5/2004. (I. 28.) GKM rendelethez

A helyi közutak kezelésének szakmai szabályai

(Szabályzat)

Bevezetés

A) A közúti közlekedésről szóló [1988. évi I. törvény](#) (a továbbiakban: [Kkt.](#)) értelmében

- a helyi közút tulajdonosa a községi, fővárosi, kerületi (a továbbiakban: települési) önkormányzat,

- a helyi közút kezelője a települési önkormányzat; a koncessziós szerződés alapján működtetett helyi közutak és műtárgyai tekintetében a koncessziós társaság.

A Szabályzat azt a célt szolgálja, hogy a helyi közutak kezelői munkájukat a feladatok ismeretében, egységes szakmai szabályok és eljárások szerint végezzék. A helyi közutak, azok hídjai és egyéb műtárgyai, valamint tartozékai (a továbbiakban együtt: helyi közutak) jelentős vagyoni értéket képviselnek. A szakmai szabályoknak megfelelően végzett közútkezelés a közlekedés biztonsága mellett a közutak állagának megővését és használhatóságát is szolgálja.

Ha a közút kezelője a kezelői feladatokkal - vagy azok egy részével - más szervezetet bíz meg, a Szabályzat rendelkezései e szervezetre is vonatkoznak. Ezt a megbízási szerződésben - vagy egyébként a megbízás során - a közút kezelőjének egyértelművé kell tennie, és betartását számon kell kérnie.

B) A Szabályzat a szakmai szabályok összefoglalása, amely részletezi a kezelői feladatokat és javaslatot tesz a kezelői intézkedésekre, azok gyakoriságára.

A helyi önkormányzatokról szóló [1990. évi LXV. törvény](#), valamint a [Kkt.](#) alapján a települési önkormányzatok a tulajdonukban levő helyi közutak, azok műtárgyai és tartozékai kezelésének további, részletes szabályait - a helyi viszonyokat figyelembe véve - önkormányzati rendeletben állapíthatják meg. Az önkormányzati rendelet kötelezettségeket állapíthat meg abban a körben is, amelyben a Szabályzat csak javasolt intézkedéseket, illetve javasolt intézkedési gyakoriságot tartalmaz.

C) A helyi közutak kezelése az alábbi feladatokat foglalja magába:

- a) igazgatási jellegű feladatok,
- b) üzemeltetés,
- c) fenntartás,

d) ellenőrzés és vizsgálat.

E feladatok a helyi közutak kezelési szolgáltatási osztályának megfelelő gyakoriságú közútkezelési műveletek elvégzésével teljesíthetők.

A közútkezelési feladatok tekintetében esetenként indokolt különbséget tenni

a) a helyi - bel- és külterületi - közutak és azok tartozékai,

b) a hidak és egyéb műtárgyak,

c) a kerékpársávval rendelkező közutak,

d) a gyalogjárdák és a gyalogutak,

e) a kerékpárutak, a gyalog- és kerékpárutak,

f) a tömegközlekedési (közösségi közlekedési) útvonalak és megállóhelyek,

g) a gépjárművek közhasználatú várakozóhelyei tekintetében.

A helyi közutak kezelőinek egyéb - a közutak nem közlekedési célú igénybevételével, illetve a közutakat érintő tevékenységek végzésével¹, a létesítmények elhelyezésével², a közúti forgalmi rend szabályozásával³, a meghatározott közúti járművek közlekedésével kapcsolatos⁴, valamint a vagyonkezelési⁵ - feladataira külön jogszabályok rendelkezései az irányadók. A Szabályzat - a kijelölt gyalogos-átkelőhelyek közvilágítását kivéve - nem terjed ki a helyi közutak területén levő közvilágítási berendezésekre.

D) A Szabályzat alkalmazásában

a) *helyi közút*: a települési önkormányzat tulajdonában levő közút;

b) *üzemeltetés*: a közúti forgalom biztonságos és kultúrált lebonyolítását, a közutak biztonságos használatát elősegítő rendszeres, illetve eseti közútkezelői beavatkozások összessége;

c) *fenntartás*: a forgalmi igénybevételből és az időjárás, valamint egyéb természeti hatásokból származó természetes leromlás ellensúlyozásához szükséges tevékenységek ellátása, amely alkalmas a meglévő közutak állagának megővésére;

d) *ellenőrzés és vizsgálat*: a közutak szakszerű felügyelete a közútkezelési szolgáltatási osztálynak megfelelően meghatározott gyakorisággal;

e) *közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolás*: a közútkezelés szolgáltatási osztályának megállapítása, a helyi közút kategóriáját, településszerkezeti rendeltetését (szerepét, funkcióját), úthálózati helyzetét, kiépítettségét, használatának (forgalmának) mértékét és annak időszakos (szezónális) változásait figyelembe véve.

A Szabályzatban szereplő további fogalmak meghatározását az A) függelék tartalmazza.

1. A helyi közutak útkategóriái és közútkezelési szolgáltatási osztályai

1.1. Az útkategóriák és jellemzők

A helyi közutakat külön jogszabály⁶ alapján útkategóriákba kell sorolni. A jogszabály az útkategóriákra jellemzőket állapít meg.

A helyi közutak útkategóriákba sorolása - a településrendezési tervben foglaltak alapján - a közút kezelőjének a feladata. A helyi közút kezelőjének - a település bel- és külterületén levő, a fentiek szerint már kategóriákba sorolt - helyi közutakat, a közútkezelés céljára, a közút-kategóriákhoz megállapított közútkezelési szolgáltatási osztályokba kell besorolnia.

Az egyes útkategóriák részletes jellemzését a B) függelék tartalmazza.

1 Lásd: 1988. évi I. törvény, 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet, 19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet.

2 Lásd: 1988. évi I. törvény, 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet.

3 Lásd: 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet.

4 Lásd: 4/1999. (II. 12.) KHVM rendelet.

5 Lásd: 1992. évi XXXVIII. törvény.

6 Lásd: 19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet.

1.2. A közútkezelési szolgáltatási osztályok

A közutak kezelői a helyi közutakat az útkategóriákhoz az 1-1. táblázatban megjelölt közútkezelési szolgáltatási osztályba, vagy annál magasabb osztályba sorolhatják be. Ha azonban a körülmények a helyi közút alacsonyabb osztályba sorolását teszik szükségessé, a helyi közút - átmenetileg - alacsonyabb közútkezelési szolgáltatási osztályba is besorolható.

1-1. táblázat

Helyi közutak közútkezelési szolgáltatási osztályai

A helyi közutak és közúti szakaszok útkategóriái	Közútkezelési szolgáltatási osztály burkolt úton	Közútkezelési szolgáltatási osztály földúton
Belterületi I. rendű főutak	I.	-
Belterületi II. rendű főutak	II.	-
Belterületi gyűjtőutak	III.	III/f
Belterületi kiszolgáló és lakóutak	IV.	IV/f
Külterületi közutak	V.	V/f
Kerékpárutak	VI.	VI/f
Gyalogutak és járdák	VII.	VII/f

A közútkezelési színvonal (művelési gyakoriságok) megállapításánál figyelembe veendő tényezők:

- a) a főutaknak és a gyűjtőutaknak a településszerkezetben kialakult szerepe;
- b) a tömegközlekedés;
- c) a különböző, állandó és/vagy időszakos forgalmat előidéző funkció, nevezetesen:
 - a közintézményeket (iskola, kórház, tűzoltóság stb.) kiszolgáló állandó szerep,
 - az ipari, kereskedelmi és más gazdasági létesítményeket kiszolgáló szerep,
 - az idényjellegű kiszolgálás (üdülőterületi utak, turisztikai kerékpárutak stb.),
 - az esetenkénti rendezvények helyszínének kiszolgálása;
- d) a bel- és külterületi utak esetében egyaránt
 - a topográfiai (domborzati: sík-, domb- vagy hegyvidék) viszonyok (különös tekintettel a rendszeres nehézgépkocsi forgalomra),
 - az útpálya kiépítettsége (burkolt út, földút).

Idényjellegű kiszolgálás esetén a helyi közútra a meghatározott időszakokra és azon kívüli közútkezelési szolgáltatási osztály külön-külön is megállapítható.

2. A helyi közutak igazgatási jellegű feladatai

2.1. A nyilvántartás vezetése

A közút kezelőjének - a [Kkt.](#) alapján - a tulajdonát képező helyi közutakról, azok műszaki, minőségi, forgalmi és baleseti adatairól, továbbá forgalmi rendjét meghatározó jelzésekről, a közút üzemeltetésére, fenntartására és fejlesztésére fordított költségekről nyilvántartást¹ kell vezetnie. Az önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlanvagyon nyilvántartási és adatszolgáltatási rendjéről szóló [147/1992. \(XI. 6.\) Korm. rendelet](#) (a továbbiakban: [Vagyonkataszter](#)) a helyi közutak műszaki és minőségi adataira szintén tartalmaz előírásokat.

A nyilvántartás alapján az országos összesítésekhez külön előírt rendszerességgel történő kötelező adatszolgáltatást az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (a továbbiakban: OSAP) határozza meg.

1 Lásd: 1988. évi I. törvény 34. § (3).

A nyilvántartást a helyi közútra vonatkozó műszaki és pénzügyi adatok vonatkozásában az OSAP adatszolgáltatás teljesíthetősége érdekében legkésőbb 2005. január hó 31. napjáig, a további adatok Szabályzat szerinti teljes körű pontosítását legkésőbb 2006. december 31-ig kell elvégezni, a pályaszerkezeti adatokat a Szabályzat hatálybalépését követő első beavatkozás alkalmával - kell aktualizálni.

A kezelő az adatokban bekövetkező változásokat folyamatosan vezeti.

2.2. A helyi közutakról vezetett nyilvántartás részai

A helyi közutakról vezetett nyilvántartás részleteit a C) függelék tartalmazza.

2.3. Közútkezelői hozzájárulások kiadása

A közútkezelői hozzájárulások kiadása a jegyző (főjegyző) feladatkörébe tartozik.

Az útkezeléssel kapcsolatos hozzájárulások kiadásánál mérlegelni kell

- a közúti forgalom lefolyására,
- a közúti forgalom biztonságára, valamint
- a közút állagára

gyakorolt hatást.

A közútkezelői intézkedések főbb csoportjai:

- a közút állagát érintő beavatkozások engedélyezése,
- a közút nem közlekedés célú igénybevételeinek engedélyezése,
- a közút közlekedési célú rendkívüli igénybevételeinek engedélyezése (pl. meghatározott össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó jármű¹, veszélyes árut szállító jármű, lánctalpas, vagy a burkolatot egyébként rongáló jármű),
- a közút melletti ingatlanok használatával összefüggő (belterületen - a közút mellett - ipari, kereskedelmi, vendéglátó-ipari, továbbá egyéb szolgáltatási célú építmény építése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, valamint a szabályozási tervben szereplő, közlekedési, közműépítési területen belül nyomvonal jellegű építmény elhelyezése, bővítése során²) hozzájárulások kiadása és nyilatkozatok megtétele,
- a helyreállítási kötelezettség teljesítésének ellenőrzése.

A közútkezelői hozzájárulások kiadásával kapcsolatos nyilvántartás részleteit a C) függelék tartalmazza.

2.4. Rendkívüli eseményekhez kapcsolódó intézkedések

Az elemi csapás okozta közúti kár esetén (pl. tömeges közlekedési baleset, árvíz, földrengés) - amennyiben országos intézkedést nem igényel - a kezelő³ saját hatáskörben gondoskodik a soron kívüli út- és hídellenőrzésekről, a forgalmat akadályozó vagy veszélyeztető körülmények jelzéséről, a szükséges forgalomterelésről, és az általa megállapított sürgősségi sorrend szerinti helyreállításról.

2.5. Útkezelők közötti egyeztetési kötelezettségek

A közútkezelői feladatok összehangolása érdekében a helyi közút kezelőjének egyeztetnie szükséges a szomszédos közigazgatási területek közútkezelőivel, az érintett országos közutak, valamint a közigazgatási területen lévő, a közforgalom elől el nem zárt magánutak kezelőivel.

2.6. Más eljárásokban az ügyi érdekek érvényesítése

A közút kezelője a településrendezési tervezési eljárás során képviseli a közutakkal kapcsolatos érdekeket.

1 Lásd: 4/1999. (II. 12.) KHVM rendelet, 32/2000. (XI. 22.) HM rendelet.

2 Lásd: 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet 30/A. §.

3 Lásd: 1988. évi I. törvény 16. § (2).

3. Az út, a híd és egyéb műtárgyak, valamint az úttartozékok üzemeltetése¹

3.1. Általános rendelkezések

A **Kkt.** értelmében a közút kezelője köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas, közvetlen környezete pedig esztétikus és kulturált legyen.

Ennek érdekében:

- a helyi közutakat a közút kezelőjének közlekedésre alkalmas állapotban kell tartania;

- a közút kezelője a helyi közútnak a forgalombiztonságra veszélyes megrongálódását köteles haladéktalanul kijavítani, vagy a közút forgalmának biztonságát veszélyeztető helyzetet elhárítani;

- a közút kezelőjének a helyi közutakat tisztán kell tartania. (A közút tisztántartása magában foglalja a közút tisztítását - ideértve a hulladék eltávolítását is -, a közútról a hó eltakarítását, továbbá az út síkossága elleni védekezést.

3.2. Az utak tisztántartása

Az úttisztítás feladatai körébe tartozik az úttest burkolatának, a járdának, a gyalogútnak és a kerékpárútnak, a tömegközlekedési pályáknak és megállóhelyeknek, a járdaszigeteknek, az úttartozékoknak, a várakozóhelyeknek² és kijelölt rakodóhelyeknek, a zajárnyékoló falaknak és az út menti közlekedési létesítményeknek a tisztítása.

A tisztántartási kötelezettség a földutakra is kiterjed. A közutat - annak nem közlekedési célú igénybevétele esetén - a használó köteles tisztán tartani.

3.2.1. Az úttest burkolatának a tisztántartása

a) Az útburkolatok tisztántartását az I. és a II. közútkezelési szolgáltatási osztályba tartozó közutak, valamint a kerékpársávval rendelkező közutak kiemelt szegéllyel ellátott szakaszain szükség szerint, de legalább heti két alkalommal ajánlatos elvégezni, rendszeres pormentesítéssel és lehetőség szerint gépi sepréssel.

b) A III-V. közútkezelési szolgáltatási osztályba tartozó kiemelt szegélyes útszakaszokon a szegély melletti szennyeződések esetenként, de évente legalább két alkalommal ajánlott eltávolítani.

c) Nyílt árkos vízelvezetésű útszakaszokon az útburkolatok - időjárási viszonyok vagy egyéb hatások miatt keletkező - nagyobb mértékű elszennyeződésének eltávolítása eseti beavatkozást igényel.

3.2.2. A járda, a gyalogút, valamint a kerékpárút tisztántartása

a) A járda, a gyalogút, a kerékpárút, valamint a gyalog- és kerékpárút tisztítása során ügyelni kell arra, hogy azok burkolata ne rongálódjék meg.

b) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, az ingatlan tulajdonosának (kezelőjének, használójának) kell gondoskodnia az ingatlan előtti járdaszakasz (járda hiányában 1 m széles területsáv, illetve ha a járda mellett zöldsáv is van, az úttestig terjedő teljes terület), valamint a járdaszakasz melletti nyílt árok és ennek műtárgyai tisztántartásáról, a csapadékvíz zavartalan lefolyását akadályozó anyagok eltávolításáról.³

c) A szórakozó, a vendéglátó és az elárusítóhelyek, üzletek előtti járdaszakaszt a nyitvatartás ideje alatt - a közútkezelő és a helyiséget használó eltérő megállapodásának hiányában - a használó köteles tisztántartani.

1 Lásd: 1988. évi I. törvény 34. § (1), (4)-(5), 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet 24., 26. §.

2 Ideértve a kerékpárok számára kialakított várakozóhelyeket is.

3 Lásd: 1/1986. (II. 21.) EVM-EüM együttes rendelet 6. § (1).

d) Ingatlanhoz nem csatlakozó burkolt járda, lépcső, lejtő, gyalogút, valamint a közcélú zöldterületeken átvezető és az ezek körüli burkolt gyalogutak és sétányok tisztántartásáról, hóeltakarításáról és síkosságmentesítéséről a helyi közút kezelője gondoskodik.

3.2.3. Hidak és egyéb műtárgyak üzemeltetése

A hidakról és az egyéb műtárgyak felszerkezetéről a szennyeződések szükséges évente legalább kétszer eltávolítani, különös tekintettel a korrózió elleni védelemre.

3.2.4. Az úttartozékok tisztántartása

A közúti jelzőtáblák, vezetőoszlopok, vezetőkorlátok és egyéb úttartozékok tisztítását a közút kezelője végzi. Az úttartozékok tisztítása a közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolás alapján az időjárástól függően végzendő.

Az I., a II. és a III. közútkezelési szolgáltatási osztályú utakon évente 2-5 alkalommal, IV-VI. közútkezelési szolgáltatási osztályú utakon évente legalább két alkalommal indokolt a tisztítási munkát elvégezni.

3.2.5. A várakozóhelyek és a kijelölt rakodóhelyek tisztántartása

Helyi közutakhoz csatlakozó várakozóhelyek és kijelölt rakodóhelyek üzemeltetése a terület kezelőjének, bérlőjének, használójának a feladata, akinek gondoskodnia kell a területre bevezető és a várakozóhely területén levő utak és térburkolatok, valamint az oda- és elvezető gyalogutak tisztántartásáról is - a várakozóhelyet megközelítő út közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolásának megfelelően.

3.2.6.1

3.2.7. Az útburkolaton kívüli területek tisztántartása

A közút kezelője köteles - az e szabályzatban felsorolt kivételektől eltekintve - a kezelésében lévő közút területéről (az útburkolaton kívül eső részen is) a szennyeződést eltávolítani, illetve az út melletti leálló- és várakozóhelyen elhelyezett szemétyűjtőkből a szemetet rendszeresen elszállítani.

3.3. A téli útüzemeltetés

A téli időjárásnak a - forgalombiztonságot veszélyeztető - hatásait mérsékelni kell.

A közútról a hó eltakarítása és az út síkossága elleni védekezés a helyi közutakon (ideértve a kerékpárutakat, valamint a gyalog- és kerékpárutakat is), továbbá az ingatlanhoz nem csatlakozó burkolt járdán, a gyalogúton, a lépcsőn, a lejtőn és a sétányon a települési önkormányzat feladata.

Az elvégzendő feladatok: téli üzemeltetési terv készítése megelőző intézkedések, felkészülés, információgyűjtés és -szolgáltatás megszervezése, a közutak téli védekezési rendszerbe sorolása), hóakadályok és síkosság elleni védekezés, hóeltakarítás, az utak és tartozékaik tisztántartása.

3.3.1. A téli útüzemeltetési terv

A téli útüzemeltetési terv tartalmi elemeit a D) függelék mutatja be.

3.3.2. Síkosság elleni védekezés

A téli útüzemeltetés során az I. és a II. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közutakon az útellenőrző szolgálat mellett, egymást kiegészítve, az órjáros szóró-gépek vezetője végezhet téli útellenőrzést. A III-IV. és az V. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közutakon elsősorban az útellenőrző szolgálattal, igény szerinti gyakorisággal végzendő a téli útellenőrzés.

A síkosság elleni védekezés ajánlott szolgáltatási szintjeit a 3-1. táblázat tartalmazza. A táblázat adatai átlagos téli időjárásra vonatkoznak. Átlagos téli időjárásnak tekinthető, ha a hőmérséklet -8 °C vagy annál magasabb, és a szél sebessége kisebb, mint 30 km/óra . Alacsonyabb hőmérséklet vagy nagyobb szélsébség, továbbá ónos eső esetén a szórási munka észleléstől számított megkezdése eltolódhat, és elvégzésének időtartama meghosszabbodhat.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a hidak és egyéb műtárgyak síkosságmentesítésére.

3-1. táblázat

A síkosság elleni védekezés ajánlott szolgáltatási szintjei

Közútkezelési szolgáltatási osztály	A szórási munka megkezdésének időpontja, az észleléstől számítva (óra)	A síkosság megszüntetésének határideje (óra)
I.	0,5-1,0	4,0
II.	1,5-2,0	6,0
III.	2,0-3,0	8,0
IV-V.	4,0-5,0	24,0

Az I. és II. közútkezelési szolgáltatási osztályba besorolt közutak melletti járda síkosságmentesítését a közút szolgáltatási osztálya szerint indokolt végezni.

A VI., VII. közútkezelési szolgáltatási osztály esetében a tömegközlekedési (közösségi közlekedési) járművek megállóiban - a járda (amennyiben az peron) területén - a I. közútkezelési szolgáltatási osztály rendelkezései szerint, egyéb esetekben a települési önkormányzat - lakosság igényeihez igazodó - szabályozása szerint indokolt eljárni.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a síkosságmentesítési munkák során a kerékpárutak, a gyalogutak, a gyalogjárdák és a várakozóhelyek mentén lévő növényzet (fasorok, cserjék) védelmére. A kloridhatást minimálisra kell csökkenteni: törekedni kell, hogy az egyszeri klorid kijuttatás a 20 g/m^2 -t ne haladja meg.

Földutak esetében a síkosságmentesítést a települési önkormányzat - a helyi igényeknek megfelelően - saját hatáskörben szabályozza.

3.3.3. A lehullott hóréteg eltávolítása az úttest burkolatáról

A lehullott hóréteg eltávolítása a következők szerint indokolt:

a) A I. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közútnál, ha a hóréteg vastagsága eléri a $3\text{-}5\text{ cm}$ -t, a hóékezést indokolt megkezdni. A hóesés megszűnése után - $15\text{-}20\text{ cm}$ leesett hó mennyiség esetén - a hóeltávolítást 6 óra n belül javasolt elvégezni.

A II. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közutaknál, ha a lehullott hóréteg vastagsága eléri az $5\text{-}10\text{ cm}$ -t, a hóeltávolítást indokolt megkezdni. A hóesés megszűnése után - $15\text{-}20\text{ cm}$ leesett hó mennyiség esetén - a hóeltávolítást 6 óra n belül javasolt elvégezni.

Az I. és II. közútkezelési szolgáltatási osztályba besorolt közutak melletti járda hóeltakarítását a közút szolgáltatási osztálya szerint indokolt elvégezni.

A III. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közutaknál, ha a lehullott hóréteg $15\text{-}20\text{ cm}$, a hóeltávolítást a hóesés megszűnése után 24 óra n belül indokolt elvégezni.

A IV. és az V. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közutaknál, az I., a II. és a III. közútkezelési szolgáltatási osztályra előírt feladatok elvégzése után szükséges a személygépkocsival történő járhatóságot biztosítani.

A VI., VII. közútkezelési szolgáltatási osztály esetében a tömegközlekedési járművek megállóiban - a járda (amennyiben az peron) területén - a I. közútkezelési szolgáltatási osztály rendelkezései szerint, egyéb esetekben a települési önkormányzat - lakosság igényeihez igazodó - szabályozása szerint javasolt eljárni.

Földutak és kerékpárutak esetében a hóeltakarítást a települési önkormányzat - a helyi igényeknek megfelelően - saját hatáskörben szabályozza.

b) A hóeltakarítást a fő- és a tömegközlekedési útvonalakon kell kezdeni. A munkakezdés célszerű fontossági sorrendje: hidak, felüljárók, az autóbuszjáratok hegy- és dombvidéki vonalszakaszai, a helyi közúti tömegközlekedés egyéb útvonalai, az országos autóbusz-közlekedés útvonalai, továbbá a települések területén a lakossági ellátást biztosító főbb intézményekhez (kenyérgyárak, élelmiszer-ellátó központok, vásárcsarnokok), valamint az egészségügyi és a közintézményekhez vezető útvonalak.

c) Hóolvadáskor, a hólé lefolyásának biztosítása érdekében a közút kezelőjének gondoskodnia kell a vízelnyelők, vízelvezető rendszerek szabaddá tételéről.

3.3.4. A hófúvás okozta akadályok megszüntetése

A hóakadályok elhárítása során a sürgősségi sorrendet a közutak közútkezelési szolgáltatási osztálya határozza meg. A sürgősségi sorrendet indokolt esetben meg lehet változtatni. Rendkívüli időjárás esetén, amíg az elhárítási munkák hatástalannak bizonyulnának, az elhárítást csak különleges esetben (élet- és vagyonvédelem biztosítása) kell megkezdeni, illetve folytatni.

3.3.5. A téli útüzemeltetés utáni feladatok

A téli útüzemeltetést követően

- az ideiglenes hóvédműveket össze kell szedni (ezt április 15-ig javasolt elvégezni);
- az eszközöket a nyári feladatokra át kell állítani, korrózióvédelmüket el kell látni;
- az elmúlt téli időszak műszaki-gazdasági elemzését és értékelését el kell végezni (ezt május 15-ig javasolt elvégezni).

3.4. A közhasználatú várakozóhelyek üzemeltetése

A közút kezelőjének gondoskodnia kell a közhasználatú várakozóhely létesítményeinek működtetéséről, valamint e várakozóhelyek tisztításáról, a szükséges anyagokkal történő ellátásáról, a csapadékvíz elvezetéséről és a szemét elszállításáról.

A várakozóhelyek közlekedésre és várakozásra szolgáló burkolatainak, úttartozékainak üzemeltetésében a várakozóhelyet megközelítő út közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolásának megfelelően kell eljárni.

A közút részét képező, bérleti szerződés alapján üzemeltetett várakozóhelyek fenntartása - eltérő megállapodás hiányában - a közútkezelő feladata.

3.5. A közúti jelzések és egyéb úttartozékok helyreállítása, cseréje, pótlása, a rendszer felülvizsgálata

A közút forgalmi rendjének kialakítását a forgalmi körülmények vagy a baleseti helyzet jelentősebb változása esetén, de legalább 5 évenként a vonatkozó jogszabály¹ szerint felül kell vizsgálni.

A közút kezelőjének a közúti jelzéseket (fényjelző készülékeket, a közúti jelzőtáblákat (valamint az azok megvilágítását szolgáló berendezéseket, valamint az útburkolati jeleket), a vasút üzemben tartójának pedig a vasúti átjárót biztosító berendezéseket tisztán, jó és üzemképes állapotban kell tartania.

A fényjelző készülékek jelzéseinek, valamint a közúti jelzőtábláknak a láthatóságát akadályozó növényzetet el kell távolítani. A közúti jelzések (és berendezések) meglétét és állapotát az út kezelőjének, illetve a vasút üzemben tartójának rendszeresen ellenőriznie (ellenőriztetnie) kell.

a) A közúti forgalom biztonságát közvetlenül befolyásoló alábbi közúti jelzéseket megrongálódásuk esetén, vagy felismerhetőségük és észlelhetőségük leromlása esetén - az észlelést vagy a bejelentést követően - haladéktalanul helyre kell állítani, illetve indokolt esetben ki kell cserélni vagy pótolni kell:

aa) az elsőbbséget szabályozó jelzőtáblákat,

¹ Lásd: 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet.

- ab*) a tilalmi jelzőtáblákat (a „Várakozni tilos” jelzőtábla kivételével),
ac) a „Kötelező haladási irány” jelzőtáblákat,
ad) a veszélyt jelző táblákat,
ae) a vasúti átjárót jelző táblákat,
af) a kijelölt gyalogos-átkelőhelyeket jelző jelzőtáblákat, továbbá
ag) a lakott terület határát jelző táblákat,
ah) a forgalomirányító fényjelző berendezéseket (jelzőfejek, vezetékek és tartószerkezetek, kiégett izzók),
ai) a burkolatban levő sérült közműszerelvényeket, aknafedlapokat és víznyelőrácsokat,
aj) a vezetőoszlopokat, a korlátokat, valamint a közlekedésbiztonsági célt szolgáló műszaki és egyéb létesítményeket,
ak) a zajárnyékoló falakat és egyéb zajárnyékoló létesítményeket.
- b*) Az észlelést vagy a bejelentést követően - a végleges helyreállításig -, azonnal jelezni kell
- ba*) a vezetőkorlátok és védőhálók,
bb) az úrszelvény-korlátozást jelző táblák és védőkapuk megrongálódását, illetve felismerhetőségük leromlását.
- c*) Az *a*) és *b*) pontban nem említett közúti jelzések és egyéb úttartozékok helyreállításáról, cseréjéről, illetve pótlásáról az *a*) pontban felsorolt feladatok ellátását követően, lehetőség szerinti a legrövidebb időn belül kell gondoskodni.

3.6. A jelzőlámpás forgalomirányítás üzemeltetése

A jelzőlámpás forgalomirányító berendezések - forgalom igényeinek megfelelő - működtetését a közút kezelőjének biztosítania kell.

3.6.1. A forgalomirányítási eszközök vizsgálata

A vizsgálat elsősorban szemrevételezésből áll, és kiterjed a jelzőlámpákra, valamint a jelzőlámpák, a jelzőtáblák és az útburkolati jelek összhangjára. Ellenőrizni kell a jelzések elhelyezését, észlelhetőségét és állapotát. Jelzőlámpáknál külön ellenőrizni kell beállítási szögüket és a forgalmi sávhoz viszonyított helyzetüket.

A vizsgálatokat legalább évente indokolt elvégezni, illetve elvégeztetni.

3.6.2. A jelzéstervek megfelelőségének vizsgálata

A forgalom nagyságában, összetételében és az úthálózatban bekövetkezett változások miatt a forgalomirányítást időközönként felül kell vizsgálni.

A jelzéstervek felülvizsgálatát a következő esetekben kell elvégezni:

- csomóponti átépítések, útvonali vagy úthálózati fejlesztések után minden esetben,
- forgalmi rend módosítások után minden esetben,
- rögzített időterv szerinti irányítás és összehangolt rendszer esetén legalább 2 és fél évenként,
- forgalomtól függő irányítás esetén legalább 5 évenként.

3.6.3. A forgalomirányító berendezések hibaelhárítása

a) A közútkezelőnek biztosítania kell a forgalomirányító berendezések folyamatos - vészhelyzet esetén azonnali - hibaelhárítását.

b) A forgalomirányító jelzőberendezések hibáit - a vészhelyzetet kivéve - az észleléstől vagy bejelentéstől számított alábbi időtartamon belül ajánlott elhárítani, illetve az elhárítást megkezdeni:

- izzókiégés esetén 24 órán belül, (de legkésőbb az első munkanapon),
- géphiba (automatika hiba) esetén 48 órán belül,
- detektorhiba esetén 7 napon belül.

3.7. Az útburkolati jelek hibáinak javítása, hiányos jelek kiegészítése

a) A közút kezelőjének az útburkolati jeleket tisztán kell tartania, és biztosítania kell azok láthatóságát. A láthatósági követelményeknek meg nem felelő útburkolati jeleket fel kell újítani.

b) A forgalombiztonságot alapvetően befolyásoló útburkolati jelek (kijelölt gyalogos-átkelőhelyek útburkolati jelei, csomópontokban az osztályozó sávok terelővonalai, a továbbhaladás irányát jelző nyilak, a megállás helyét, és az elsőbbségadás kötelezettségét jelző jelek) lokális hibáit haladéktalanul ki kell javítani, indokolt esetben a jeleket felújítani.

c) A feleslegessé vált útburkolati jeleket a lehető legrövidebb időn belül meg kell szüntetni.

3.8. A közút melletti növényzet gondozása, alakítása

a) Az útpadkán, az árokban, továbbá a közút határán belüli területen (ideértve a földút területét is) a forgalom biztonságát zavaró növényzetet el kell távolítani.

b) A közúti őrsvetény (beleértve a kerékpárúti őrsvetényt is) biztosítása, a csomópontok beláthatósága, a közúti jelzések és úttartozékok láthatósága érdekében, az útpadkán, az árokban, a rézsűfelületeken, továbbá a közút határán belüli területen levő cserjéken és fákön, fasorokon évente legalább egyszer alakító metszést kell végezni. Ha a növényzet lombos állapotában a látótávolságot vagy a közúti jelzések láthatóságát zavarja, akkor azt azonnali beavatkozással meg kell szüntetni.

 c)¹ A károsítók elleni védekezés a közút területén a közút kezelőjének feladata. A közút területén levő növényzet gondozásának szempontjai:

- a károsítók, valamint az allergén növények ellen külön jogszabályokban meghatározottak szerint kell védekezni, terjedésüket megakadályozni, szükség esetén azokat elpusztítani;

 a közút területén levő fás növényzetet (cserje, fasor, erdősáv) környezet-, természet-, növény-, valamint földvédelmi előírások szerint kell gondozni.

d) A fűkaszálást és az úthatáron belüli növényzet gondozását - a közútkezelési szolgáltatási osztálytól függően - a 3-2. táblázat szerinti minimális gyakorisággal indokolt elvégezni:

3-2. táblázat

A fűkaszálás gyakorisága

Közútkezelési szolgáltatási osztály	Kaszálási gyakoriság (évente legalább szükséges mérték)	
	koronaélen belül	koronaélen kívül
I.	3	2
II-III.	2	1
IV-VII.	1	1

Földutak esetén a fűkaszálás gyakoriságát a települési önkormányzat a helyi igénynek megfelelően saját hatáskörében szabályozza.

3.9. Vízelvezetés az utakról és az utak mellett

A vízelvezető rendszer folyamatos működését a közút kezelőjének a következő módon kell biztosítani:

a) A forgalmat veszélyeztető vizeket a lehetséges legrövidebb időn belül el kell vezetni.

b) Csatornázatlan területen az úttest megfelelő víztelenítése érdekében az útpadkát, az útarkot és áttereszeit tisztán kell tartani.

c) A belterületen levő nyílt árkok kapubejárók alatti áttereszeit, a folyókákat, a zárt vízelvezető csatornák víznyelő aknáit és rácsait tisztán kell tartani, illetve tartatni.

d) Az eldugult víznyelőket - különösen a tömegközlekedési járművek megállóhelyeinél és a gyalogos átkelőhelyeknél - ki kell tisztítani.

1 Módosította: 362/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet 44. § (2) 38.

3.10. Közforgalmú pontonhíd üzemeltetéséhez kapcsolódó feladatok

Közforgalmú pontonhíd az érvényben lévő jogszabályi előírások¹ és hatósági engedélyek alapján üzemeltethető. Üzemkiesés vagy szüneteltetés tényéről és a legközelebbi átkelés lehetőségéről az üzemeltető köteles a közlekedőket kellő időben és a szükséges helyeken felállított jelzőtáblá(ko)n tájékoztatni.

3.11. Üzemeltetői intézkedések veszélyes helyek és helyzetek esetén

A közút kezelőjének a közúton keletkezett forgalomra veszélyes helyek és helyzetek jelzéséről (körülkorlátozás, sötétedés utáni megvilágítás, lámpázás), szükség esetén az útszakasz lezárásáról és a forgalom eltereléséről haladéktalanul intézkednie kell.

a) A közúton keletkezett olyan hibát, amely a forgalmat veszélyezteti - fő- és tömegközlekedési útvonalakon 48 órán belül, egyéb utakon (ideértve a kerékpárutakat és a járdákat is) egy héten belül - ki kell javítani. A megállóhelyeken az utasok biztonságát veszélyeztető burkolathibákat az üzembentartónak mielőbb meg kell szüntetnie.

b) A hibaelhárítás befejezéséig a veszélyes helyek és helyzetek jelölését, illetve az érintett út vagy útszakasz lezárását folyamatosan fenn kell tartani és erről a forgalomban résztvevőket tájékoztatni kell.

c) A híd és egyéb műtárgyak meghibásodása esetén a hiba kijavításáig gondoskodni kell - a károsodás mértékétől függően - a közúti forgalom megfelelő jelzésekkel való irányításáról, korlátozásáról (pl. sebesség-, súlykorlátozás) vagy eltereléséről. Ha a sérült szerkezetrészek a híd (egyéb műtárgy) állékonyságát nem veszélyeztetik, a javítás a fenntartási munkák keretében is végezhető. A hídszerkezet súlyosabb sérülése esetén helyreállítási tervet kell készíteni.

3.12. Ügyeleti és készenléti szolgálat

A közutak üzemeltetésével kapcsolatban általános ügyeleti és/vagy készenléti szolgálatot kell szervezni és működtetni. A közútkezelő rendkívüli időjárási körülmények esetén, illetve télen rendkívüli szolgálatot rendelhet el.

A közúti ügyeleti, illetve készenléti szolgálatnak kapcsolatot kell tartania a szomszédos települések szolgálataival, a közművek üzemeltetőivel és az országos ügyeleti szolgálatokkal.

3.13. A közúti üzemeltetéssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség

A közút kezelője ügyeleti szolgálatán keresztül, továbbá a helyben szokásos módon és a közúton elhelyezett közúti jelzésekkel, valamint egyéb figyelmeztető jelzésekkel (táblákkal stb.) köteles az érintett közlekedők figyelmét felhívni, ha a közúton vagy annak közvetlen közelében olyan esemény történt vagy olyan körülmények bekövetkezése várható, amelyek a közlekedés biztonságát veszélyeztethetik vagy a forgalmat tartósan akadályozzák, illetve súlyosan zavarják.

A közút kezelője köteles a közlekedőket tájékoztatni továbbá a közúton korábban kialakított forgalmi rend jelentősebb változásairól.

4. Út- és műtárgyellenőrzés, hídvizsgálat

4.1. Általános rendelkezések

A közútkezelőnek rendszeres ellenőrzés alapján ismernie kell a helyi közutak és azok környezete

- állapotát,
- forgalmát,
- közúti jelzéseinek meglétét,
- üzemeltetésének forgalombiztonságot befolyásoló hiányosságait,
- rongálódásait,

¹ Lásd: 2000. évi XLII. törvény.

valamint az ott végzett nem közlekedési tevékenységeket (pl. közműbontások, útterület igénybevétele).

A hidak állapotát - közlekedésbiztonsági szempontból - az útellenőrzés keretén belül kell ellenőrizni.

A hidak egyéb műszaki felügyeletét (hídszemle, hídvizsgálat, fővizsgálat) külön jogszabály¹ szerint kell elvégezni.

4.2. Az útellenőri szolgálat

A helyi közutak és azok környezetének szakszerű felügyelete érdekében a közút kezelője a helyi közutakon - azok közútkezelési szolgáltatási osztályának megfelelő összetételű és létszámú - útellenőri szolgálatot működtet². A kistérségi önkormányzatok a helyi közutak útellenőri szolgálatát és annak működtetését - célszerűen - térségi vagy regionális társulással hozhatják létre, illetve vállalkozásba adással oldhatják meg.

Az útellenőri szolgálatnak rendelkeznie kell a közúttal és a közúti forgalommal kapcsolatos információk rögzítéséhez és továbbításához, valamint az útellenőri feladatok ellátásához szükséges eszközökkel.

Az útellenőr megfelelő szakértelmű, gyakorlattal rendelkező és lehetőleg középfokú, szakirányú végzettségű, de legalább az Országos Képzési Jegyzék szerinti útfenntartó szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkező személy lehet.

Az útellenőri szolgálat működését az *E*) függelék tartalmazza.

4.3. A helyi közutak ellenőrzési rendje

Az útellenőrzést meghatározott útvonalon, tervszerűen kell végezni. Az útellenőrzés rendjét az útellenőrzés gyakorisága és az útellenőr intézkedési kötelességei határozzák meg.

Az útellenőrzést a 4-1. táblázat szerinti gyakorisággal ajánlott elvégezni.

4-1. táblázat

Útellenőrzés indokolt gyakorisága

Közútkezelési szolgáltatási osztály	Útellenőrzés gyakorisága legalább
I.	naponta
II.	kétnaponta
Szintbeni közúti-vasúti keresztezésekben vasúti fővonalakon	naponta
Szintbeni közúti-vasúti keresztezésekben vasúti mellékvonalakon, iparvágány és egyéb vasúti keresztezésekben	kétnaponta
Tömegközlekedési útvonalakon*	hetente kétszer**
III-IV.	hetente**
V.	hetente**
VI-VII.	negyedévente**

* Az ellenőrzést az út közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolásától függetlenül indokolt lehet sűrűbben elvégezni. A jelentést tevő szolgálatba célszerű a tömegközlekedés üzemeltetőjét is bevonni; ajánlott ennek együttműködési szerződéssel jogi alapot is biztosítani.

** Közlekedésbiztonsági szempontból a forgalmi rend jelzéseinek és a forgalomirányítás berendezéseinek az út közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolásától függetlenül, sűrűbb ellenőrzése indokolt lehet.

Földutak esetén az útellenőrzés gyakoriságát a települési önkormányzat a helyi igénynek megfelelően saját hatáskörében szabályozza.

1 Lásd: 1/1999. (I. 14.) KHVM rendelet.

2 Lásd: 1988. évi I. törvény 45. §.

Az útellenőrzés végrehajtását (programját és az elvégzendő feladatokat) a közút kezelője szervezi meg. Az útellenőrzés programjának megszervezésénél arra kell törekedni, hogy

- az egyes közútkezelési szolgáltatási osztályokon belül, a helyi adottságok ismeretében, a lehető leghosszabb szakaszokat azonos gyakorisággal ellenőrizték;
- az útkezelők az ellenőrzést a hálózatok érintkezési, kapcsolódási és átmenő szakaszain egyeztetetten végezzék el.

A helyi közút biztonságát veszélyeztető problémákat, hiányosságokat az útellenőrnek jeleznie kell, illetve meg kell szüntetnie. Az észlelt problémákat és a megtett intézkedéseket haladéktalanul jelentenie kell a helyi közútkezelő felelős vezetőjének.

A Kkt. szerint az útellenőr - feladatainak ellátása során - megteszi a szükséges intézkedéseket, figyelmeztet, a szabálytalan magatartás megszüntetésére felhív, illetve büntető vagy szabálysértési feljelentést tesz, közlekedési hatósági eljárást kezdeményez.

Az útellenőrnek intézkedéseiről és megállapításairól nyilvántartást kell vezetnie.

Az útellenőr intézkedéseinek körét az F) függelék tartalmazza.

4.4. A hidak és egyéb műtárgyak vizsgálata¹

Az ellenőrző vizsgálatok esedékességét a közút kezelője tartja nyilván. A vizsgálatok alkalmával észlelt hiányok és rendellenességek megszüntetéséről gondoskodnia kell.

A hídnak nem minősülő műtárgyak állapotát - meg szemlélés útján - rendszeresen ellenőrizni kell. Ezt az ellenőrzést az útellenőröknek a helyi közutak ellenőrzésére vonatkozó szabályok szerint és gyakorisággal kell végezniük.

A hidak műszaki felügyeletének alapvető célja, hogy a helyi közút kezelője meggyőződjék a hidak műszaki állapotáról, és annak ismeretében megtehesse, illetve kezdeményezhesse - a híd állékonysága, valamint a közlekedés biztonsága érdekében - a megállapított elváltozások és hibák kijavítására, a szükséges korlátozások bevezetéséről, illetve - indokolt esetben - dönthessen a híd átépítéséről.

A hidak műszaki felügyeletére vonatkozó részletes szabályokat², intézkedéseket a G) függelék tartalmazza.

5. Az út, a híd és egyéb műtárgyak, valamint az úttartozékok fenntartása

5.1. Általános rendelkezések

A közút kezelőjének a fenntartási munkák tervezésekor egyeztetnie kell a közút területén lévő vagy tervezett közművek tulajdonosaival, illetve üzemeltetőivel.

5.2. A földutak fenntartása

A földutak járhatóságáról a forgalmi viszonyoknak, a talaj adottságának és az időjárásnak megfelelően kell gondoskodni. A földutak fenntartását, a csapadékos időjárás elmúltával tavasszal, a talaj részleges kiszáradása után célszerű elvégezni. A földutak járófelületét, a profil kialakítását évente kétszer rendezni kell. A földutak fő hibái a gödrösödés, az elsárosodás, amelyet a nem megfelelő talajszerkezet javításával az útfelület egyenletessé tételével, megfelelő oldaleséssel és a csapadékvíz elvezetésének megoldásával lehet megszüntetni.

5.3. Az útburkolatok fenntartása

5.3.1. Útburkolat hibáinak javítási fokozatai

a) 2. fokozatú javítások: az előre nem várható burkolathibák megszüntetése

A 2. fokozatú javítások a forgalmat zavaró és az út állagát veszélyeztető lokális hibák javítási tevékenységei.

¹ Lásd: 1/1999. (I. 14.) KHVM rendelet.

² Lásd: 1/1999. (I. 14.) KHVM rendelet.

b) 1. fokozatú javítások: a folyamatosan kialakuló burkolathibák megszüntetése

Az 1. fokozatú javítások a természetes elhasználódással járó állapotromlás következtében szükséges olyan beavatkozások, amelyekkel a rendszeres állapotvizsgálatok alapján előre számolni lehet.

A pályaszerkezet nem megfelelő teherbírásának kezelését, a profiljavítási feladatokat, a burkolatfelületek előregedéséből eredő hibák megszüntetését, a kopóréteg hámlások pótlását a mindenkori burkolatállapot alapján kell meghatározni és ütemezni.

A burkolatok keréknyomvályú mélységét javasolt évente méréssel ellenőrizni. A veszélyes mélységű keréknyomvályúkat - külterületi szakaszokon 16 mm, belterületen 20 mm felett - megszüntetésükig közúti jelzőtáblával szükséges jelezni.

5.3.2. A burkolathibák javításának javasolt időhatárai

A forgalmat zavaró burkolathibák (kátyúk, süllyedések, gyűrődések, közműaknák fedlapjainak meghibásodása) figyelemfelhívó jelzését a hiba észlelését követően haladéktalanul ki kell tenni. A hiba megszüntetése az 5-1. táblázat szerinti időhatárokon belül indokolt. A figyelemfelhívó jelzést a javítás befejezése után azonnal el kell távolítani.

5-1. táblázat

A burkolathibák javításának indokolt időhatárai

Burkolathibák fokozatai	Közútkezelési szolgáltatási osztályok					
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.-VII.
	az észleléstől vagy bejelentéstől függően legkésőbb					
2. fokozat	1 nap	2 nap	3 nap	10 nap	30 nap	30 nap
1. fokozat	az éves javítási program szerint					

5.4. Járdák, gyalogutak, kerékpárutak, valamint gyalog- és kerékpárutak fenntartása

Éves javítási program szerint szükséges elvégezni a járdák, a gyalogutak, a kerékpárutak, valamint a gyalog- és kerékpárutak fenntartási munkáit. Ennek keretében gondoskodni kell a közműszerelvény rongálódások kijavításáról, a burkolaton keletkezett deformációk megszüntetéséről, a repedések kiöntéséről, a kiemelt szegélyek, valamint a kerékpárutak és járdák süllyesztett szegélyeinek megfelelő állapotáról.

A hibák javítását az út közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolásától függően, az 5-1. táblázat figyelembevételével indokolt elvégezni.

A járdafelújítási munkákkal együtt indokolt elkészíteni a mozgáskorlátozottak kerekes székkel történő lehajtását segítő járdaszegély-süllyesztéseket.

5.5. A várakozóhelyek fenntartása

Közúthoz csatlakozó önkormányzati tulajdonú várakozóhelyek fenntartási munkáit - a természetes elhasználódást figyelembe véve - tervszerűen, éves ütemterv szerint kell elvégezni. A fenntartási munkáknak ki kell terjedniük a várakozóhelyhez vezető és az onnan elvezető utakra és a gyalogutakra is.

5.6. A hidak és egyéb műtárgyak fenntartása

5.6.1. A hidak hibáinak javítási fokozatai

- a) 2. fokozatú javítások: előre nem látható hídhibák megszüntetése
- a felszerkezet (főtartó, melléktartó, hosszabbító pályalemez stb.),
 - az alépítmény (hídfők, pillérek, teherátadó szerkezetek stb.),
 - a hídtartozékok (dilatáció, korlát, közművek stb.),
 - a pályaburkolat (hozzávezető út, szegély stb.),

- a hídkörnyezet (híd alatti tér, töltéslezárás stb.),
 - védőkapu, illetve a hidak védelmét szolgáló egyéb berendezések olyan hibájának javítása, amely a híd teherbírását befolyásolja vagy a forgalom biztonságos lefolyását zavarja.

b) 1. fokozatú javítások: a folyamatosan kialakuló hídhibák megszüntetése, tervszerű felújító karbantartás, a hídvizsgálat eredményeinek figyelembevételével

- a felszerkezet (főtartó, melléktartó, hossztartó pályalemez stb.),
 - az alépítmény (hídfők, pillérek, teherhordó szerkezetek stb.),
 - a hídtartozékok (dilatáció, korlát, közmű stb.)
 - a pályaburkolat, hozzavezető út, szegély,
 - a hídkörnyezet (híd alatti tér, töltéslezárás stb.),
 - védőkapu, illetve a hidak védelmét szolgáló egyéb berendezések olyan hibáinak javítása, mely a híd élettartamát csökkentené.

5.6.2. Hídhibák javításának javasolt időhatárai

A hídhibák kijavításának javasolt időhatárai azonosak a burkolathibák kijavításának időhatáraival, az 5-1. táblázatban foglaltak szerint.

A 2. fokozatú hiba esetén, amennyiben a híd teherbírása csökken, azonnali forgalomtechnikai intézkedés szükséges az eredeti állapot helyreállításáig.

Az 1. fokozatú hibák javítását a hídvizsgálatok megállapításai és a pillanatnyi állapot értékei figyelembevételével célszerű ütemezni.

A hidak fenntartási feladatait földutak vonatkozásában is azonos módon kell ellátni.

5.6.3. Aluljárók hibáinak javítási fokozatai és javasolt időhatárai

Az aluljárók fenntartása a hidakhoz hasonlóan történik. A vízelvezetés és a megvilágítás speciális feladatai a 2. fokozathoz tartoznak.

Az aluljáróhibák kijavításának javasolt időhatárait az 5-2. táblázat tartalmazza.

5-2. táblázat

Az aluljáróhibák kijavításának javasolt időhatárai

Aluljáróhibák fokozatai	Közútkezelési szolgáltatási osztályok		
	A.I.	A.II.	A.III.
	az észleléstől vagy a bejelentéstől függően legkésőbb		
2. fokozat	7 nap	14 nap	30 nap
1. fokozat	éves javítási program szerint		

Közútkezelési szolgáltatási osztályok az aluljárók területi elhelyezkedése szerint:

A.I. Településközponti és/vagy vasúti, illetve földalatti közlekedéshez kapcsolódó aluljárók.

A.II. Az A.I. osztályba nem tartozó főutakon levő aluljárók.

A.III. Egyéb bel- és külterületi aluljárók.

5.6.4. Támfalak és lépcsők, lejtők hibáinak javítási fokozatai és javasolt időhatárai

A támfalak és lépcsők, lejtők fenntartása a hidakhoz hasonlóan történik. A vízelvezetés és a megvilágítás speciális feladatai a 2. fokozathoz tartoznak.

A támfal, lépcső, lejtőhibák kijavításának javasolt időhatárait az 5-3. táblázat tartalmazza.

5-3. táblázat

A támfalak és lépcsők, lejtők hibajavításának javasolt időhatárai

A hibák fokozatai	Közútkezelési szolgáltatási osztályok*	
	TI.	TII.
	az észleléstől vagy a bejelentésről függően legkésőbb	
2. fokozat	7 nap	14 nap

1. fokozat	éves javítási program szerint
------------	-------------------------------

* Közútkezelési szolgáltatási osztályok a műtárgyak területi elhelyezkedése szerint:

II. Településközponti támfalak, lépcsők, lejtők.

III. Egyéb támfalak, lépcsők, lejtők.

A támfalak fenntartási feladatait a földutak vonatkozásában is azonos módon kell ellátni.

5.6.5. A vízelvezető rendszerek fenntartása

A közútkezelő által összeállított éves javítási program szerint kell elvégezni azokat a fenntartási munkákat, amelyek a burkolatról és a padkáról a víz árokba jutását, majd onnan a továbbfolyását a befogadóig, vagy a szikkasztását biztosítják. Ennek érdekében a felmagasodott padkaszakaszokat le kell nyesni, a kijáródott, gödrös vagy laza padkát fel kell tölteni, az árok és rézsűoldal kimosását ki kell javítani.

A víztelenítő árok szükséges méretű keresztmetszvényét, a burkolt árkok és zárt vízelvezető rendszerek működését az éves fenntartási program szerint, azok eltömődése előtt kell biztosítani, lakott területen kívüli és belterületi útszakaszokon egyaránt. Külön figyelmet érdemel a burkolt árkok, folyókák és a vízelvezetést biztosító szegélyek rendszeres tisztán tartása.

Belterületen a csapadékvíz elvezetésére szolgáló műtárgyakat évente legalább egyszer karban kell tartani, ezzel biztosítva a víz zavartalan lefolyását.

Földutak esetén a vízelvezetés és a hozzá kapcsolódó műtárgyak fenntartása hangsúlyozottan fontos feladat, a fenntartási feladatokat a fentiek értelemszerű alkalmazásával kell ellátni.

5.7. Az úttartozékok fenntartása

5.7.1. A közúti jelzőtáblák hibáinak javítási fokozatai és javasolt időhatárai

Az üzemeltetési kötelezettségeket meghaladó javítások fokozatai:

a) 2. fokozat: a felismerhetőséget, használhatóságot zavaró, valamint a rongálásból eredő hibák kijavítása;

b) 1. fokozat: az időjárás és a természetes elhasználódás miatt szükséges pótlás.

A hibák kijavításának javasolt időhatárait az 5-4. táblázat tartalmazza.

5-4. táblázat

Az úttartozék-hibák kijavításának javasolt időhatárai

Jelzőtábla-hibák fokozatai	Közútkezelési szolgáltatási osztályok					
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.-VII.
	az észleléstől vagy bejelentéstől függően legkésőbb					
2. fokozat	2 nap	5 nap	5 nap	10 nap	30 nap	30 nap
1. fokozat	javítási program szerint					

Földutak esetében is az 5-4. táblázat értelemszerű alkalmazásával kell eljárni.

5.7.2. A forgalomirányító jelzőberendezések fenntartása

A tevékenység célja, hogy a műszaki előírások, irányelvek, feltételek és a kezelő eseti előírásainak betartásával, módszeresen végzett, kellő gyakoriságú ellenőrzést és beavatkozást végezzenek el a forgalomirányító jelzőberendezés megfelelő műszaki állapotának biztosítása érdekében. Ezek a feladatok:

- a műszaki állapot ellenőrzése, vizsgálata, elemzése, értékelése,
- az elvégzendő fenntartási tevékenység meghatározása,
- karbantartás, csere, pótlás, felújítás előzetes terv szerinti elvégzése.

A megfelelő műszaki állapot megállapítása érdekében:

- a forgalomirányító berendezést (a vezérlőberendezést, azok egységeit, a jelzéstechikai belépítményt) évente legalább 3-szor,
- a nyomógombokat évente legalább 3-szor,

- a járműérzékelő detektorokat évente legalább 2-szer,
- a fázisterv szerinti működést évente legalább 1-szer,
- a periódusidőket évente legalább 1-szer,
- az elektromechanikus programváltó óra működését havonta,
- a sárga villogó üzemmódot évente legalább 3-szor indokolt ellenőrizni.

5.7.3. A biztonsági és zajárnyékoló berendezések fenntartása

A biztonsági (vezetőkoriátok, terelőláncok, gyalogos koriátok, védőhálók elválasztósávban) és a zajárnyékolást szolgáló berendezések természetes elhasználódásából és szándékos rongálásból, illetve baleset következtében történő megrongálódásból eredő javítását, pótlását, cseréjét folyamatosan szükséges elvégezni.

Az időjárás hatására fellépő hibákat azok jellegétől, illetve mértékétől függően kialakított fontossági sorrend alapján kell kijavítani.

5.7.4. Az útburkolati jelek fenntartása

Az útburkolati jelek folyamatos láthatóságát biztosítani kell. Ennek érdekében az összes kijelölt gyalogos-átkelőhely útburkolati jeleinek, valamint a csomópontok kézi festésű jeleinek (a továbbhaladás irányát jelző nyilaknak, a megállás helyét vagy az elsőbbségadási kötelezettséget jelző útburkolati jeleknek) állapotára (nappali és éjszakai láthatóság, fényvisszaverő-képesség stb.) kiemelt figyelmet kell fordítani és ennek alapján a felújítást elvégezni.

A gépi festésű útburkolati jeleket az I., II. és III. szolgáltatási osztályba tartozó utak esetében - a láthatóság romlása függvényében - általában évente javasolt felújítani.

Az egyéb útburkolati jelek felújítását a helyi igényeknek megfelelően kell ütemezni.

A) függelék: Fogalommeghatározások

A közúti közlekedésről szóló [1988. évi I. törvény 47. §-nak](#) megfelelően

a) *Út*: a gyalogosok és a járművek közlekedésére szolgáló közterület, illetve magánterület (közút, magánút). Az egyes útfajtáknak és az út részeinek a meghatározására a közúti közlekedés szabályairól szóló jogszabályban ([KRESZ](#)) foglaltak az irányadók.

b) *Az út műtárgya*: a híd, a pontonhíd, a hajóhíd, a felüljáró, az átereszt, az alagút, az aluljáró, a támfal, a bélésfal, az út víztelenítését szolgáló burkolt árok, csatorna vagy más vízvezető létesítmény. A két méternél nagyobb nyílású áthidaló műtárgy: híd, a két méternél kisebb nyílású áthidaló műtárgy: átereszt.

c) *Az út tartozéka*: a várakozóhely, a vezetőoszlop, a koriát, az útfenntartási és közlekedésbiztonsági célokat szolgáló műszaki és egyéb létesítmény, berendezés (segélykérő telefon, pihenőhely), zajárnyékoló fal és töltés, az út kezelője által létesített hóvédő erdősáv, fasor vagy cserjesáv (védelmi rendeltetésű erdő), valamint a közút határától számított két méter távolságon belül ültetett fa, - az összefüggő üzemi gyümölcsöshöz tartozó fák kivételével.

d) *Közúthálózat*: az országos és a helyi közutak összefüggő rendszere.

e) *Az út határa*: az útnak - a kiemelt szegélyt, az útpadkát, a rézsűt, az út víztelenítését szolgáló árkot, csatornát, más vízvezető létesítményt is magában foglaló - külső széle.

f) *Az út területe*: az út határai közötti terület.

g) *Útcsatlakozás*: útnak, járműforgalmat szolgáló létesítmény (pl. üzemanyagtöltő állomás) területének, illetve a járművek közút melletti ingatlanról a közútra való ráhajtását szolgáló területnek a közúthoz csatlakozása.

h) *Kerékpárút*: jelzőtáblával kerékpárútként megjelölt helyi közút.

i) *Gyalogút*: jelzőtáblával gyalogútként megjelölt, illetve olyan helyi közút, amely kizárólag a gyalogosok közlekedésére szolgál, és az úttesttől tartós fizikai akadály (árok, koriát, kerítés, sövény stb.) vagy két méternél nagyobb távolság választja el.

B) függelék: A helyi közúthálózat útkategóriáinak jellemzői és a hálózati útkategóriákba sorolás feltételei a közutak igazgatásáról szóló rendeletnek¹ megfelelően

A helyi közutak útkategóriái:

- a) belterületi közutak,
 - aa) elsőrendű főutak,
 - ab) másodrendű főutak,
 - ac) gyűjtőutak,
 - ad) kiszolgáló és lakóutak;
- b) közterületi közutak;
- c) kerékpárutak;
- d) gyalogutak és járdák.

1. Belterületi közutak

A települések területrendezési (településszerkezeti és szabályozási) tervében beépítettként feltüntetett (vagy beépíteni tervezett) területen belül (belterületen) vagy annak határán elhelyezkedő (határát alkotó) közutak.

1.1. Belterületi elsőrendű főutak

Az egyes városrészeket összekapcsoló, nagy helyi forgalmat levezető közutak. Forgalmi csomópontjai általában szintbeniek és jelzőlámpával szabályozottak (több csomópont esetén összehangolt szabályozással). A megállás és várakozás általában csak külön leállósávban engedélyezett, kapubejáró létesítése, új út építése, illetve korszerűsítése esetén (kivéve a településszerkezet és a beépítettség kötöttségeit, történelmi belvárosok adottságait) nem engedélyezett. A tömegközlekedési járatok megállóhelyei a forgalmi sávoktól elkülönítettek.

1.2. Belterületi másodrendű főutak

Az egyes városi alközpontok egymás közötti (jelentős) forgalmát levezető közutak. Forgalmi csomópontjai szabályozottak. A várakozás általában külön leállósávban megengedett.

1.3. Belterületi gyűjtőutak

A település lakó- és kiszolgáló útjainak forgalmát összegyűjtve vezetik a település főúthálózatára.

1.4. Belterületi kiszolgáló és lakóutak

1.4.1. A kiszolgáló utak a települések belterületének a lakófunkciótól eltérő rendeltetésű területeinek forgalmát lebonyolító közutak. Idetartoznak:

- a szervizutak - általában a főutak mellett elhelyezkedő egyirányú utak, amelyek a mellettük lévő területek: üzletek, szolgáltató intézmények (pl. benzinkutak, szervizek stb.) kiszolgálását biztosítják,
- az iparterületi és a mezőgazdasági belterületi közutak (általában nehéz- és lassújármű forgalmat bonyolítanak le),
- egyéb kiszolgáló utak (intézmények, szabadidő-, sport-, kulturális és egyéb zöldterületek kiszolgálását biztosító közutak).

1.4.2. A lakóutak a települések belterületének alapfunkcióját, a lakófunkciót kiszolgáló közutak, a lakótelepek és lakótömbök belső forgalmát bonyolítják le.

2. Külterületi közutak

A települések területrendezési tervében beépítettként feltüntetett (vagy beépíteni tervezett) területen kívül (külterületen) vezető közutak.

3. Kerékpárutak

Kerékpárosok közlekedésére szolgáló önálló utak (ide kell sorolni a gyalogosok és a kerékpárosok együttes közlekedésére szolgáló gyalog- és kerékpárutakat is).

1 Lásd: 19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet 2. §.

4. Gyalogutak és járdák

A gyalogutak a gyalogosok közlekedésére szolgáló önálló utak. A járdák a közútnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló, attól szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel vagy más módon elválasztott része.

C) függelék: A helyi közutakról vezetett nyilvántartás részei

A függelék rendelkezései nem terjednek ki a közúti hidakra, ezeket a közúti hidak nyilvántartásáról és műszaki felügyeletéről szóló külön jogszabály¹ alapján kell nyilvántartani.

C1. Ingatlan-nyilvántartási és térképi adatok

Az ingatlan-nyilvántartás adatai: vagyonkataszter² alapján.

A közút vonalvezetésének geometriai adatai (a településrendezési terv vagy digitális térkép alapján).

C2. Műszaki adatok

a) Csomópontok közötti útszakaszokhoz tartozó adatok:

- A közút azonosító adatai (utcanév, helyrajzi szám)
- Az útszakaszok hosszadatai
- A közút hálózati szerepköre (útkategória) ³
- A közút közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolásának adatai
- A beépítettség (a terep jellege)

b) Az útszakaszon belül szükség szerint részzszakaszokhoz tartozó adatok:

- A burkolat anyaga (ingatlan vagyonkataszter szerint)
- A pályaszerkezet adatai
- A víztelenítés módja (ingatlan vagyonkataszter szerint)
- A közvilágítás adatai (ingatlan vagyonkataszter szerint)
- A kerékpárutak, gyalog- és kerékpárutak adatai (ingatlan vagyonkataszter szerint)
- A járdák és gyalogutak adatai (ingatlan vagyonkataszter szerint)
- A térburkolat adatai (hossz- és szélességi méret)
- A keresztmetszeti adatok: burkolatszélesség, a közút határain belüli szélesség, a rendelkezésre álló (korlátozott) közúti úrszelvény, szabályozási szélesség
- A közút tartozékainak (várakozóhelyek, vezető oszlopok, korlátok, védő-terelő falak, tám- és belésfalak, zajárnyékoló falak és berendezések, védőkapuk, merev áthidalás, portálkeret, a közút tartozékának minősülő növényzet stb.) adatai
- A szabályozási szélességen belüli hosszirányú közművek helye és tulajdonosa, illetve kezelője

C3. Műszaki pontszerű adatok

- A csomópontok adatai
- Az átvezetők adatai: átmérő, hossz
- A gyalogos aluljárók adatai⁴
- A közutat keresztező közmű (az út alatti átvezetések, az út feletti áthidalások, átfeszítések) helye és tulajdonosa, illetve kezelője
- A pontonhidak és a hajóhidak adatai
- A csatlakozó magánutak helye, tulajdonosa, illetve kezelője
- A közterületen elhelyezett hirdetőtáblák (reklámok), elárusítóhelyek, utcabútorok (pl. virágláda) helye, egyéb adatai.

C4. Minőségi adatok

1 Lásd: 1/1999. (I. 14.) KHVM rendelet.

2 Lásd: 147/1992. (XI. 6.) Korm. rendelet.

3 Lásd: 19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet

4 Lásd: 1/1999. (I. 14.) KHVM rendelet.

- A kiépített utak teherbírása, legalább a belterületi I. és II. rendű főutakról
- A kiépített utak felületi épsége (1, 2 és 3 osztályzattal értékelve)
- A víztelenítés állapota (vagyonkataszter szerint)

C5. Forgalmi, forgalomszámlálási adatok

A kiépített utak adatai, legalább a belterületi I. és II. rendű főutakról

- a forgalomszámlálás helye és érvényességi szakaszhatárai
- a napi forgalom
- a mértékadó óraforgalom
- a nappali forgalom (6.00-18.00)
- az esti forgalom (18.00-22.00)
- az éjszakai forgalom (22.00-6.00)

C6. A forgalmi rend adatai

C6.1. A közúti jelzések és a forgalmi rendet befolyásoló építmények

- A közúthálózat forgalmi rendje (forgalomtechnikai terv)
- A forgalomirányító fényjelző készülékek adatai (ideértve változó jelzéseképű jelzőrendszerek adatait is)

- A közúti jelzőtáblák adatai
- Az útburkolati jelek adatai
- Az egyéb közúti jelzések adatai

C6.2. A szintbeni közúti-vasúti keresztezések és a gyalogos vasúti átjárók adatai

- a hatósági határozat
- a biztosítás módja
- a biztosítási módhoz tartozó közúti jelzőtáblák és útburkolati jelek
- rálátási háromszögek

C6.3. A kijelölt gyalogos-átkelőhelyek adatai

- a hatósági határozat
- a gyalogos-átkelőhely közúti jelzései, valamint útburkolati jelei
- a gyalogos-átkelőhely megvilágítása
- a gyalogos felállóhely kiépítettsége
- gyalogos-korlátok
- a mozgáskorlátozottak számára kialakított járda-, illetve útszegély-lesüllyesztés.

C6.4. A tömegközlekedéssel érintett útvonalak és a megállóhelyeik adatai

- A pálya, a végállomások és a megállóhelyek adatai
- Tömegközlekedési járművek fajtái (autóbusz, villamos, trolibusz stb.)

C7. A baleseti adatok

A személyi sérüléssel közlekedési balesetek adatai (megkülönböztetve a halálos, a súlyos és a könnyű sérüléssel közlekedési balesetek számát, valamint a halottak, a súlyos és a könnyű sérültek számát); a balesetek helye, időpontja és egyéb körülményei, baleseti gócok nyilvántartása.

C8. Az útgazdálkodás költségadatai

- Az üzemeltetési költségadatok
- A fenntartási költségadatok
- A fejlesztési költségadatok
- Az intézményi működési és központi kezelési költségadatok (általános költségadatok)

C9. A kezelői intézkedések nyilvántartása

A kezelői intézkedéseket a közút kezelőjének nyilván kell tartania. Idetartoznak a hozzájárulások és más nyilatkozatok, helyszíni szemlével összekötött vagy helyben megadott vélemények (függetlenül attól, hogy azt a kezelő saját maga rendezi, vagy más eljárásban közreműködőként vesz részt).

D) függelék: A téli üzemeltetés tervezése

A helyi közút kezelőjének minden évben - november 10-ig - téli üzemeltetési tervet indokolt készítenie (vagy a téli üzemeltetés végzésére megbízott szervezettel készíttetnie), megfelelő előkészítés, szervezés és megállapodás(ok) megkötése alapján. A téli üzemeltetési terv tartalmazza az üzemeltetés megoldási módját, rendszerét és felelőseit. Városokban és kiemelt (pl. idegenforgalom miatt, vagy egyéb szempontból jelentős) településeken a téli üzemeltetési tervet célszerű teljeskörűen, minden részletre kiterjedően összeállítani, az érdekeltekkel és a lakossággal fő vonalakban ismertetni, illetve arról tájékoztatást adni. Kisebbségi települések esetében megállapodás(ok) formájában is lehet a feladatellátást pontosítani, illeszkedve az országos közút kezelőjének a térségre vonatkozó téli üzemeltetési tervéhez.

D1. A téli üzemeltetési terv

a) A tervnek tartalmaznia kell - a település közúthálózata és a jelentős létesítmények elhelyezkedése ismeretében - városi, települési alaptérképen

- a rendszeres ellenőrzésbe és teljes védekezésbe (őrjáratos rendszerbe) kijelölt útvonalakat,

- az időszakos ellenőrzésbe és veszélyes helyeken (pl. 4%-nál nagyobb emelkedőjű útszakaszok) a szakaszos védekezésbe (rayonos rendszerbe) kijelölt útvonalakat, valamint azokat a helyeket ahol jelentős közérdekű létesítmény van,

- a hóeltakarító gépek útvonalait, azok fontossági sorrendjét,

- a védekezésbe be nem vont ún. „fehér utakat”,

- a térképen ezen túlmenően célszerű bejelölni a

= a géptároló helyeket,

= a szóróanyag depónia helyeit,

= a hólerakó helyeket.

b) A téli üzemeltetési terv szöveges részének a következő főbb kérdéseket indokolt tárgyalnia:

- a téli üzemeltetésben résztvevő személyek oktatási anyaga (tematikája),

- az úttartozékok pótlása és láthatóságának biztosítása,

- a burkolat- és padkahiabák megszüntetése,

- a hóakadályt előidéző növényzet eltávolítása,

- a hordozható hóvédművek elhelyezése,

- az ügyeleti vagy a készenléti szolgálat megszervezése,

- az olvasztó- és érdesítő anyagok éves szükségletének ütemezett beszerzése és megfelelő tárolása,

- a hidakkal kapcsolatos különleges előírások rögzítése, ismertetése (ilyen pl. a sózás tilalma, az általánostól eltérő tisztántartás),

- a téli üzemeltetés gépi eszközeinek előkészítése, az üzemanyag biztosítása, az adapterek felszerelése, a szórógépek bemérése, a gépszemlék megtartása,

- a téli üzemeltetésben részt vevők szociális ellátásának megszervezése,

- a bérelt és rendkívüli esetre lekötött gépek szerződéseinek megkötése,

- a téli időjárás meteorológiai szolgáltatásainak megszerzése,

- a forgalomlezárási pontok kijelölése,

- a kötelező hálózat elrendelésével kapcsolatos előkészítés,

- a forgalomlezárási és -terelő jelzőtáblarendszerek előkészítése,

- a hólerakóhelyek kijelölése,

- a vízelnyelők és azok környezete megtisztítása lehetőségeinek feltárása,

- rendkívüli hómunkások felvételére vonatkozó előkészületek foganatosítása.

c) A téli üzemeltetési tervben fel kell sorolni

- az ellenőrzésbe és a védekezésbe bevont szervek, személyek nevét, címét, telefonszámát,

- a nagyobb településeken az ügyelet helyét és telefonszámát,

- rendkívüli esetben az egyéb szervek részéről bevonható személyeket (szervezeteket).

d) A téli üzemeltetésben részt vevő személyeket (előre elkészített tematika szerint) oktatásban szükséges részesíteni, ennek lehetőségét a tervben meg kell jelölni.

D2. A közutak téli védekezési rendszerbe sorolása

Indokolt, hogy a téli üzemeltetési terv tartalmazza az egyes közutak védekezési rendszerbe sorolását, melyben figyelembe kell venni a domborzati, vonalvezetési adottságokat és az érvényes környezetvédelmi előírásokat, valamint azt, hogy a felmerülő időjárási helyzetekben milyen intézkedések szükségesek.

Védekezési rendszerek:

- *őrjáratos út*: az az útszakasz, amelyen a védekezés a teljes úton rendszeresen vegyi vagy érdesítő anyaggal történik - éjjel-nappal - a síkosság függvényében; az őrjáratos rendszerbe (rendszeres ellenőrzés és teljes védekezés) az I., II. és a III. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt és egyéb szempontból kiemelt közutak tartoznak;

- *rayonos út*: olyan út, ahol a védekezés nem terjed ki a teljes hosszra és maga a védekezés szakaszos; a munkavégzés beosztását az üzemeltetési tervben szükséges rögzíteni; a rayonos rendszerbe (időszakos ellenőrzés és veszélyes helyeken szakaszos védekezés) tartozik a IV., V. és a VI. közútkezelési szolgáltatási osztályba sorolt közutak üzemeltetési tervben meghatározott;

- *fehér út*: olyan út, ahol síkosság elleni védekezés nincs, az ellenőrzés csak az útellenőrzés gyakoriságával történik; a hóeltakarítás csak az őrjáratos és a rayonos útvonalak, útszakaszok hóeltakarítása utánra ütemezhető úgy, hogy biztosítsa az út személygépkocsival való járhatóságát; az ún. „fehér út” üzemeltetési rendszerbe tartoznak a IV., az V. és a VI. közútkezelési szolgáltatási osztályba tartozó (nem őrjáratos, illetve rayonos besorolású) utak.

E) függelék: Az útellenőri szolgálat működése

A Kkt. alapján az útellenőri szolgálat alapfeladatai:

- a közút állapotának figyelemmel kísérése,
- a közúti jelzések láthatóságának, épségének és működésének ellenőrzése,
- a közúton és annak közvetlen környezetében végzett - a közút forgalmát érintő - tevékenységek ellenőrzése,
- a közúttal és a forgalommal kapcsolatos információk szerzése és továbbítása,
- intézkedési kötelezettség (lásd F) függelék).

Az útellenőrnek az útbejárás során tervezett, előzetesen meghatározott program szerint kell ellenőri feladatait ellátni. Az elsősorban szemrevételezéssel végzett ellenőrzés megállapításairól a helyszínen feljegyzéseket kell készíteni, amelyek alapján az útellenőrzésről és intézkedéseiről naplót kell vezetnie, és jelentést kell tennie.

Az útbejárás során végzett szemrevételezésnek, megfigyelésnek a következőkre kell kiterjednie:

- a) a helyi közutak esetében
- az útburkolat állapota (pl. burkolatfelület érdessége, szennyezettsége, kátyúi),
 - a kiemelt és a süllyesztett szegély állapota,
 - az útpadka állapota,
 - a vízelvezetés létesítményeinek (útárok, folyóka, csapadékvíz csatorna víznyelői) állapota és azok tisztasága;
 - a közművek felszíni létesítményeinek (aknák és fedlapok) állapota forgalombiztonsági szempontból,
 - a járdák, lépcsők és lejtők, várakozóhelyek állapota;
 - a közúti jelzőtáblák, útburkolati jelek láthatósága és állapota,
 - a forgalomirányító jelzőlámpák láthatósága, a jelzésrendszer működése,
 - a közúti passzív biztonsági berendezések (vezetőkortlát, terelő-védőfal) állapota,

- a komphoz vezető utak, lejárók állapota,
 - az út területén lévő, illetve az út menti növényzet állapota,
 - a földútcsatlakozások sárrázó burkolatának állapota,
 - a földutak és vízelvezetésük állapota,
 - az útterületen folyó munkák figyelemmel kísérése (jogszerűség, szakszerűség és határidők megtartása szempontjából); ideiglenes forgalomkorlátozás, forgalomelterelés megléte,
 - a közút igénybevételének jogszerűsége és az engedélyezett feltételek megtartása;
- b) a hidak esetében*
- a hídpályák burkolatának állapota és tisztasága, vízelvezetésének, víztelenítésének állapota,
 - a hídkorlátok és passzív biztonsági berendezések állapota,
 - a hídsaruk, dilatációk tisztasága,
 - a rézsűburkolatok, lépcsők, töltéskúpok épsége, füves felületek állapota,
 - a hídpálya és a hídszerkezet állapota forgalombiztonsági szempontból;
- c) az egyéb műtárgyak esetében*
- az átereszek állapota,
 - a mellvédfalak, támfalak állapota.

Elemi károk, téli-tavaszi felfagyási és olvadási burkolatkárok, út-híd rongálások, útlezárást eredményező balesetek, biztonságot befolyásoló útszennyeződések (pl. olajkiömlés, nagymértékű elsárosodás) esetén soron kívüli útellenőrzést kell végezni.

F) függelék: Az útellenőr intézkedései

F1. A forgalombiztonságot közvetlenül befolyásoló intézkedések

- a) Az útellenőr intézkedéseit a 3.5. pont a) és b) pontjai szerint kell végezni.*
- b) Az utak, járdák burkolatának ellenőrzése során észlelt balesetveszélyes hibák esetén szükséges a hiba helyének azonnali jelzése, majd intézkedés a hiba megszüntetésére.*
- c) A közlekedés biztonságát veszélyeztető akadályok és felismerhető veszélyforrások (pl. gazdátlan tárgyak, elhullott állatok, faág) észlelése esetén szükséges az azonnali elhárítás, illetve az azonnali intézkedés azok eltávolítására.*
- d) Az útburkolatra került szennyező anyagok (pl. olajfolyás, sárfelhordás stb.) eltávolítására azonnal kell intézkedni.*

F2. A forgalombiztonságot közvetve befolyásoló intézkedések

- a) Intézkedés a közút és tartozékai ellenőrzése során észlelt hiányosságok megszüntetésére.*
- b) Az ellenőrzés nyomán a társüzemeltető cégek értesítése és felhívása a létesítményeiken, berendezéseiken keletkezett - a közúti forgalmat érintő - hiányosságok, hibák megszüntetésére.*
- c) Az árkok, padkák, rézsűk és vízelvezető rendszerek ellenőrzése nyomán intézkedés a tapasztalt hiányosságok megszüntetésére.*
- d) A hidak, felüljárók (pályaburkolat, korlátok, oszlopok, vízelvezetés) közlekedésbiztonsági szempontból történő ellenőrzése nyomán intézkedés az észlelt hiányosságok megszüntetésére.*
- e) Forgalomirányító berendezések, jelzőlámpák, sárga villogó jelzők működésének ellenőrzése nyomán intézkedés az észlelt hiányosságok megszüntetésére.*

G) függelék: A hidak műszaki felügyelete

G1. Hídellenőrzés

A hídellenőrzés a hídnak a forgalombiztonság szempontjából, az útpályáról és szükség esetén a terepről meg szemléléssel, az útellenőrzés keretein belül végzett vizsgálata.

A hídellenőrzést rendszeres időközönként, a közútkezelési szolgáltatási osztálynak megfelelő gyakorisággal vagy esetenként (pl. árvíz levonulása, közúti kárral járó súlyos baleset után) kell elvégezni.

A hídellenőrzés során meg kell állapítani, hogy közúti jelzések a helyükön vannak-e, a világító berendezések működnek-e, a hídpályán és a hídszerkezeten nincs-e a forgalom biztonságát közvetlenül veszélyeztető hiba vagy hiányosság; nincs-e kidöntött vagy hibás korlát, durva szegélycsorbulás, élvédő szögacél durva lazulása, illetve veszélyes kátyú, vagy a hídszerkezeten ütközési sérülés, a vízmeder megbontására utaló elváltozás.

G2. Hídszemle

A hídszemle a hídnak az útpályáról és a terepről vagy az áthidalt létesítményről segédeszköz nélkül, meg szemléléssel végzett vizsgálata.

Hídszemlét kell tartani minden hídon félévenként, kivéve abban a félévben, amikor hídvizsgálatot végeznek. Hídszemlét kell tartani abban az esetben is, ha a hídellenőrzést végző személy azt - megállapításai alapján - kéri, vagy ha a híd állapota azt szükségessé teszi. Kiemelt jelentőségű hidaknál (pl. a fővárosi Duna-hidak) folyamatos hídmesteri hídszemlét kell tartani.

A hídszemle végzésével legalább szakirányú végzettségű technikus bízható meg.

A hídszemléről feljegyzést kell készíteni az esetleg szükséges intézkedés megtétele céljából.

A hídszemle során meg kell győződni arról, hogy

- az előírt, illetve szükséges közúti jelzések a megfelelő helyre vannak-e kihelyezve, a világító berendezések működnek-e;

- a hídpálya és a hídhoz tartozó lépcsők tiszták-e, a víznyelők, folyókák nincsenek-e eltömődve;

- a korlátok, mellvédek, zajárnyékoló falak hibátlanok-e;

- az útpályák, járdák, kerékpárutak burkolata, szegélyei, vízelvezetései és dilatációs berendezései hibátlanok-e;

- az áthidaló és alátámasztó szerkezetek hibátlanok-e, azokon ütközésből vagy egyéb okból nincsenek-e sérülések, repedések, görbülések, hiányok, rendellenes átázások; a szerkezeti részek közötti építési hézagok nincsenek-e túlzottan megnyílván; a szerkezeti részek nincsenek-e szokatlanul megdőlvén, elcsúszva; a szerkezeteken nincsenek-e a korrózióra, az acélszerkezeteken a kapcsolati hiányra utaló jelek;

- a szabadon elhelyezett feszítőkábeleken nincs-e látható elváltozás;

- a hídhoz csatlakozó töltések és azok burkolatai nem hiányosak-e, nincs-e rajtuk kimosás, besüppedés; a hídhoz csatlakozó út burkolatában nincs-e forgalmat veszélyeztető besüllyedés;

- az áthidalt vízfolyás medrében nincsenek-e a híd alépítményeit érintő kimosásra utaló jelek, a hídfőknél partcsúszások, a mederburkolás megbomlására utaló jelek;

- a hídfők és felszerkezetek belső tereit lezáró szerkezetek épek-e.

G3. Hídvizsgálat

A hídvizsgálat a híd meg szemlélhető részeire kiterjedő, a hídszerkezet vizsgáló járdáját, vizsgáló kocsiját is igénybe vevő, nagyobb segédeszköz nélkül, esetleg kosaras gémmel ellátott gépkocsi használatával végzett vizsgálat, amely a hídfalazatok víz alatti részére és az alapozásokra nem terjed ki.

Hídvizsgálatot kell tartani minden hídon évenként, kivéve abban az évben, amikor a híd fővizsgálatot végeznek. Hídvizsgálatot kell tartani a következő esetekben is:

- nagyobb árvíz vagy jéglevonulás után, annak megállapítására, hogy azok során keletkeztek-e a hídfalazatoknál káros mértékű kimosások, alámosások;

- a hídon vagy a híd alatt bekövetkezett járműbalesetek után, annak megállapítására, hogy keletkezett-e abból a hídon sérülés;

- hajónak a hídpillérhez vagy a hídszerkezethez történő ütközése esetén az okozott sérülések megállapítására;

- földrengés, alábányászás miatti földmozgás, nyomóvezeték törés, elektromos vezetékszakadás és hasonlók bekövetkezése után, ha a hídon és a hírhoz csatlakozó töltésen meghibásodástól kell tartani;

- a hídszemle megállapításai alapján, ha az azt végző a hídvizsgálat megtartását kéri.

A hídvizsgálatot ötévenként közvetlen közlő, megfelelő pontosságú segédeszközökkel, vizsgálóeszközökkel, műszerekkel kell elvégezni.

Hídvizsgálattal csak szakirányú képzettségű és legalább kétéves szakmai gyakorlattal rendelkező mérnök (üzemmérnök vagy építőmérnök) bízható meg.

A hídvizsgálatnál figyelembe kell venni a korábbi hídvizsgálatok és fővizsgálatok megállapításait és eredményeit, amelyeket a hídvizsgálatot végző személy rendelkezésére kell bocsátani.

A hídvizsgálat során a hídszemlénél felsorolt hibák minősítéséről - a hídszemlére vonatkozó szabályok szerint - meg kell győződni.

Ha a hídvizsgálat során olyan hiányosságot, illetve elváltozást állapítanak meg, amelynek értékelése a híd fővizsgálatához tartozna, de az a híd fővizsgálatáig nem halasztható, vagy a hídon fővizsgálatot egyébként nem kötelező végezni, akkor célvizsgálat elvégzése iránt kell intézkedni.

A hídvizsgálatról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a hídtörzslaphoz kell csatolni.

Célvizsgálat (részleges fővizsgálat): a híd meghatározott részére kiterjedő és meghatározott célból, általában műszerek igénybevételével végzett szakértői vizsgálat.

A hídfenntartást a hídállomány állapotértékeinek figyelembevételével kell elvégezni.

G4. Fővizsgálat

A fővizsgálat a híd minden részletére és tartozékára kiterjedő, testközelből, segédeszközökkel (állvány, vizsgálójármű), vizsgálóeszközökkel, műszerekkel, esetleg terheléses vizsgálattal végzett vizsgálat, amely a híd egyébként eltakart részeire, mászható vagy megszemlélhető üregeire és a vízben álló híd víz alatti részeire is kiterjed.

Fővizsgálatot kell tartani

- a 20 m-nél nagyobb támaszközű,
- a 40 m-nél nagyobb össz-szerkezeti hosszúságú,
- méretétől függetlenül a vasút feletti

hidakon tízévenként, továbbá a hatósági használatbavételi engedélyben a kialakítása, anyaga vagy egyéb ok miatt arra kijelölt hidakon, az ott előírt időközönként és ideig. Fővizsgálatot, illetve célvizsgálatot kell tartani akkor is, ha a hídvizsgálatot végző azt - megállapításai alapján - kéri, illetve, ha a híd állapota azt szükségessé teszi.

Terheléses vizsgálat: a forgalomban lévő híd állapotának, leromlásának, illetve teherbírásának megítélésére céljából, esetleg megválasztott álló vagy mozgó teherrel végzett műszeres vizsgálat, ami a próbaterhelés megisméltése is lehet.

A fővizsgálat időpontját össze kell hangolni a kötelező alkalmassági időben tartandó szavatossági vizsgálat idejével. A fővizsgálatról értesíteni kell az áthidalt létesítmény kezelőjét (fenntartóját).

Fővizsgálatot legalább 5 éves gyakorlattal rendelkező szakirányú képzettségű, a hídfenntartó állományába tartozó mérnök vagy a Mérnöki Kamara által névjegyzékbe vett hídügyi szakértő, illetőleg szakvélemény adására jogosult intézmény bízható meg.

A fővizsgálathoz a vizsgálattal megbízott rendelkezésére kell bocsátani a híd törzslapját és mellékleteit. A vizsgálathoz biztosítani kell a híd minden részéhez történő hozzáférést, a vizsgálat során a híd egyébként elzárt, eltakart részeit akár bontás árán is meg kell nyitni, illetve szabaddá kell tenni.

A fővizsgálat során a hídszemlénél felsoroltakon túl meg kell győződni a hídszerkezet, illetve hídrészek adott esetben csak műszeres vizsgálattal megállapítható állapotáról.

A fővizsgálat során el kell végezni a hídvizsgálatnál említett állapotértékelést, és mindig értékelni kell azt, hogy a híd az észlelt hiányosságok mellett teherbírás szempontjából megfelel-e az erőtani számítások feltételezéseinek, illetve a vizsgálat idejében érvényes követelményeknek. Kétség esetén a híd teherbírásának felülvizsgálata iránt kell intézkedni, sebesség- vagy terheléskorlátozás bevezetése mellett. A felülvizsgálathoz szükséges szerkezeti anyagjellemzőket elsősorban roncsolásmentes vizsgálati módszerekkel kell megállapítani. Ha ez nem lenne elegendő, akkor a roncsolásos vizsgálathoz szükséges próbatesteket csak a hídfenntartó által jóváhagyott próbavételi terv alapján szabad kivenni. A próbavételi tervet csak arra jogosult tervező vagy szakértő készítheti el.

A fővizsgálatok során terheléses vizsgálatot általában nem kell tartani. Terheléses vizsgálat a fővizsgálatkor a hídon észlelt hibák vagy elváltozások értékelhetősége, valamint a híd tényleges teherbírásának meghatározása, továbbá a híd leromlási folyamatának figyelemmel kísérése céljából történhet a fővizsgálat vezetőjének vagy a hídfenntartónak az eseti döntése alapján. A terheléses vizsgálatról függetlenül, a fővizsgálat során meg kell figyelni a híd forgalom alatti viselkedését, a hídszerkezet olyan alakváltozásait, amelyeket általában nem számítanak (pl. az áthidaló szerkezet oldalingása; egyes alkotórészek lengése; hossztartók mozgása a bekötéseknél, megszakításoknál; nyitott hidak felső öveinek oldalirányú mozgása; saruk mozgása).

A fővizsgálatról és az azon belül esetleg megtartott terheléses vizsgálatról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek tartalmaznia kell a híd megépítése óta bekövetkezett eseményeket a híd főbb adataival, a vizsgálat összes megállapításait, a terheléses vizsgálat eredményeit és azok értékelését. A jegyzőkönyvben a hibák értékelését a következő szempontok szerint kell rögzíteni:

a) a hiba kijavítás nélkül maradhat-e a következő hídvizsgálatig vagy sem;

b) a megszüntetendő hiba a forgalom biztonságát közvetlenül érinti-e, illetőleg azt mikor kell kijavítani (pl. annak azonnali vagy határidőre történő megszüntetése szükséges-e);

c) a hibát a következő hídvizsgálat előtt megfigyelés alatt kell-e tartani.

A jegyzőkönyvben javaslatot kell tenni a hibák kijavítására és a hibák miatt esetleg szükséges forgalomkorlátozásra.

A fővizsgálati jegyzőkönyvben a hibákat, elváltozásokat leírással, vázlatokkal, hibatérképpel vagy fotókkal kell ismertetni. A megfigyelés alatt tartandó hibákat (pl. repedések) a szerkezeten oly módon kell megjelölni, hogy a későbbi esetleges változás érzékelhető legyen. A mérési helyeket egyértelműen meg kell határozni vagy a szerkezeten meg kell jelölni.

A fővizsgálati jegyzőkönyvnek olyan részletesnek kell lennie, hogy a hibásnak talált szerkezet vagy hídrész helyreállítási vagy fenntartási terve annak alapján elkészíthető legyen. A teherbírást, állékonyságot veszélyeztetően sérült, görbült, horpadt, repedt vagy beszakadás, szelvénycsökkenés miatt hibás szerkezeteket csak tervek alapján, az új szerkezetek gyártására vonatkozó előírások szerint szabad kijavítani. A javítási tervet arra jogosult tervező készítheti el.

A fővizsgálati jegyzőkönyvet a hídtörzslaphoz kell csatolni. A fővizsgálat megtörténtét a hídtörzslapba be kell jegyezni, és a következő fővizsgálat idejét elő kell jegyezni.

G5. Egyéb rendelkezések

Amennyiben a hidak fenntartása keretében a híd próbaterhelésére is szükség van, azt a közúti hidak nyilvántartásáról és műszaki felügyeletéről szóló külön jogszabályban¹ foglaltak szerint kell végezni.

¹ Lásd: 1/1999. (I. 14.) KHVM rendelet.

TARTALOMJEGYZÉK

5/2004. (I. 28.) GKM rendelet	1
a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól	1
Melléklet az 5/2004. (I. 28.) GKM rendelethez	1
A helyi közutak kezelésének szakmai szabályai	1
1. A helyi közutak útkategóriái és közútkezelési szolgáltatási osztályai	2
2. A helyi közutak igazgatási jellegű feladatai	3
3. Az út, a híd és egyéb műtárgyak, valamint az úttartozékok üzemeltetése	5
4. Út- és műtárgyellenőrzés, hídvizsgálat	11
5. Az út, a híd és egyéb műtárgyak, valamint az úttartozékok fenntartása	13
A) függelék: Fogalommeghatározások	17
B) függelék: A helyi közúthálózat útkategóriáinak jellemzői és a hálózati útkategóriákba sorolás feltételei a közutak igazgatásáról szóló rendeletnek megfelelően	18
C) függelék: A helyi közutakról vezetett nyilvántartás részei	19
D) függelék: A téli üzemeltetés tervezése	21
E) függelék: Az útellenőri szolgálat működése	22
F) függelék: Az útellenőr intézkedései	23
G) függelék: A hidak műszaki felügyelete	23